

Analiza e vendimeve të miratuara të KSHPK-së, në lidhje me procedurat e punësimit në gjysmën e dytë të vitit 2020

Autor: Martina Ilievska

Projekti "Monitorimi i Suksesit të Punës së Komisionit Shtetëror për Mbrojtje nga Korrupsioni" është financuar nga Fondacioni Shoqëri e Hapur - Maqedoni.
"Përmbajtja është përgjegjësi e vetme e autorëve dhe e grantit, dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet se shpreh pikëpamjet dhe qëndrimet e Fondacionit Shoqëri e Hapur - Maqedoni."

Impresum

Titull: Analiza e vendimeve të miratuara të KSHPK-së, në lidhje me procedurat e punësimit në gjysmën e dytë të vitit 2020

Autor: Martina Ilievska

Botues: Instituti për Demokraci "Societas Civilis" - Shkup

Dizajn: Matea Londza Shumkovska

Publikimi mund të shkarkohet falas në:

<http://www.idscs.org.mk>

Gjetjet kryesore

- Në gjysmën e dytë të vitit 2020, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit mori 263 vendime, nga të cilat 88, ose 33%, ka proceduar raste në lidhje me punësimin ose procedura në lidhje me marrëdhëniet e punës.
- Komisioni në 4 raste, të lidhura me punësimin ose marrëdhëniet e punës, konfirmoi se ka shkelje të ligjit.
- Gjysma e procedurave u iniciuan nga parashtrues i njohur (51%). Me iniciativën e parashtruesi të panjohur / anonim, u iniciuan 40%, ndërsa vetëm 2% u iniciuan me iniciativën e KSHPK -së.
- Mesatarisht, 234 ditë ose 7 muaj e 24 ditë kaluan nga fillimi i procedurave të analizuara deri në përfundimin e tyre.

Qëllimi i analizës dhe qasja

Qëllimi i kësaj analize është këqyrje në vendimet e marra nga Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit në gjysmën e dytë të vitit 2020 dhe veprimi në përputhje me kompetencat e tij në rastet e punësimit të personave zyrtarë¹ ose marrëdhëniet e punës në sektorin publik. Punësimet janë hartëzuar nga Platforma Kundër Korrupsionit si dhe një nga fushat më të cenueshme - zona me rrezik më të

lartë për veprime të mundshme korruptive. Punësimi në sektorin publik është zbuluar dhe sistemuar si një fushë e veçantë në Strategjinë Kombëtare për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit.²

Për të përcaktuar situatën, u analizuan vendimet në dispozicion të publikut të miratuara nga KSHPK në periudhën nga korriku deri në dhjetor 2020.

¹ Me "person zyrtar" nënkuptohen të gjithë personat e zgjedhur ose të emëruar dhe të punësuar në sektorin publik - Ligji për parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesit

² Strategjia Kombëtare për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesave 2021 -2025. Në dispozicion në: <<https://dksk.mk/wp-content/uploads/2021/01/Nacionalna-strategjia-DKSK-KONECNA.pdf>>

Kompetencat e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit në rastet që lidhen me punësimin dhe marrëdhëniet e punës

Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit vepron në përputhje me Ligjin për parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 12/2019). Kompetencat e institucionit parashikohen në nenin 17 të ligjit, i cili thotë se Komisioni "vepron sipas denoncimeve të personave fizik dhe personave juridikë nën dyshimin për korrupsion dhe konflikt interesi"³ dhe "ngre iniciativë para autoriteteve kompetente për të filluar procedurë për përcaktimin e përgjegjësisë së personave zyrtarë."⁴ Bazuar në këto dispozita ligjore, inicion procedurat për përcaktimin e korrupsionit ose konfliktit të interesave në fushën e punësimit, pas së cilës merr vendime dhe fillon procedurat para institucioneve të tjera kompetente.

Ligji me nene të veçanta përcakton parandalimin e korrupsionit gjatë punësimit në dy kapituj të ligjit - Kapitulli i Katërt: Parandalimi i Korrupsionit në Politikë dhe Kapitulli i Pestë: Parandalimi i Korrupsionit në Ushtrimin e Autoritetit Publik. Në bazë të nenit 39 - Ndikimi gjatë zgjedhjeve, emërimeve dhe shkarkimeve në pozita udhëheqëse (neni 39), partitë politike dhe anëtarët e tyre (që veprojnë në emër të partisë) në pajtim me ligjin nuk guxojnë të ndikojnë në emërimin ose shkarkimin e personit në detyrë ose funksion.

Përjashtim bëjnë rastet në të cilat ligji përcakton kompetencën (për emërimin, burimin, dhënien e mendimit ose pëlqimit) të Presidentit të Republikës, Kuvendit dhe Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, organeve të njësive të vetëqeverisjes lokale. Përveç kësaj, neni 56 - Ndalimi i ndikimit për punësimin e të afërmeve të ngushtë, thuhet se personi zyrtar nuk duhet të ketë ndikim gjatë punësimit ose promovimit të një personi të afërt në trupin ku punon ose në subjekt tjetër juridik mbi të cilin kryen mbikëqyrje është i punësuar një i afërm i tij. Nëse ndodh një punësim i tillë, personi i zgjedhur ose përgjegjës është i detyruar të informojë Komisionin Shtetëror për çdo ndryshim në afat prej dhjetë ditëve nga dita e zgjedhjes, emërimit, promovimit ose punësimit.

Strategjia Kombëtare për Luftë kundër Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit (versioni draft)⁵ synon të kontribuojë në uljen e nivelit të korrupsionit, përmirësimin e integritetit, transparencës dhe llogaridhënies në të gjithë sektorët e shoqërisë, ndërsa kështu të sigurojë që publiku të ketë besim më të lartë në punën e pushtetit legjislativ, gjyqësor dhe ekzekutiv. Punësimi në sektorin publik dhe prokurimi publik janë identifikuar si fusha horizontale prioritare në luftën kundër korrupsionit dhe konfliktit të interesit.

³ Ligji për parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesave, Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Veriore nr. 12/2019), neni 17.

⁴ Ibid

⁵ Ende nuk është miratuar nga Kuvendi i RMV-së

Vendimet e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit pas trajtimit të rasteve në lidhje me punësimin në gjysmën e dytë të vitit 2020

Në gjysmën e dytë të vitit 2020, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit mori 263 vendime, nga të cilat 88, ose 33%, ka proceduar raste në lidhje me punësimin ose procedura në lidhje me marrëdhëniet e punës.

Gjysma e procedurave u iniciuan nga parashtrues i njohur (51%). Me iniciativën e parashtruesi të panjohur / anonim, u iniciuan 40%, ndërsa vetëm 2% u iniciuan me iniciativën e KSHPK -së.

Nëse shihen zonat vertikale (ku ndodh shkelja) të vendimeve të analizuara, shumica janë në funksionet e pushtetit qendror dhe lokal- 33%, pothuajse një e katërta (23%) janë në institucionet arsimore dhe arsim, dhe 14% janë të llojit të Rendi dhe Siguria Publike.

Afati mesatar brenda të cilit KSHPK ka marrë vendim për këto raste është 234 ditë ose 7 muaj e 24 ditë. Afati më i shkurtër për marrjen e një vendimi është 70 ditë, ndërsa afati më i gjatë është 619 ditë, pra një vit, 9 muaj dhe 19 ditë.

Komisioni në 4 raste, në lidhje me punësimin ose marrëdhëniet e punës, konfirmoi se ka shkelje të ligjit. Në shumicën e procedurave (42%) KSHPK vendosi që nuk ka korrupsion ose konflikt interesi, në 24% nuk ka të dhëna ose elemente të mjaftueshme për procedura të mëtejshme. Institucion tjetër tashmë ka vepruar

për të njëjtin rast në 16% të vendimeve të miratuara, ndërsa në 8% ka pasur ndryshim në gjendjen faktike gjatë procedurës nga KSHPK.

Në rastet kur dyshimet për shkelje të ligjit u konfirmuan, KSHPK inicioi një procedurë në institucionet e tjera. Aktet ligjore të miratuara që janë rezultat i korrupsionit ose konfliktit të interesit, Komisioni vendosi se janë të pavlefshme. Në vendimet thuhet se Komisioni do të monitorojë veprimet e institucioneve, në përputhje me vendimet e tij.

Shkelja e ligjit është konstatuar në katër raste lidhur me punësimet ose marrëdhëniet e punës

Në gjysmën e dytë të vitit 2020, KSHPK në katër raste të lidhura me punësimin dhe marrëdhëniet e punës mori vendim ku konstatoi shkelje të ligjit dhe ndërmori aktivitet shtesë, të mëtejshëm. Tre nga vendimet e përmendura i referohen fushave "Funksione të tjera të papërmendura të qeverisë qendrore dhe vendore", dhe një është në fushën e "Aktiviteteve ekonomike". Shkelja është kryer gjatë procedurës së punësimit në tre nga rastet dhe njëra është në procedurë për emërimin e anëtarit të Bordit Drejtues. Nëse rastet e përmendura konsiderohen individualisht, do të paraqiten procedura të ndryshme të ndërmarrja nga KSHPK -ja pas përcaktimit të shkeljes.

Rasti i parë⁶ tregon ekzistencën e konfliktit të interesit të kryetarit të këshillit komunal i cili është i përfshirë në procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të Bordit Drejtues. Gjegjesisht, kryetari i këshillit të komunës nuk e raportoi rastin dhe nuk mori pjesë në procedurën për shkarkimin e vëllait të tij në pozicionin e anëtarit të Bordit Drejtues në një ndërmarrje publike. Dyshimet në iniciativën sipas KSHPK -së, janë të bazuara dhe ndaj kryetarit të këshillit të komunës është iniciuar procedurë kundërvajtjeje, rasti do të mbyllet pas përfundimit të procedurës kundërvajtëse.

KSHPK⁷ konstatoi se dyshimet për shkelje u vërtetuan gjatë procedurës për punësimin e personave në një institucion shtetëror në bazë të një shpallje për punësim. KSHPK -ja konstatoi se shpallja ishte zbatuar si duhet, por se shkelja ishte kryer gjatë pranimin të dokumentacionit të kandidatëve dhe ishte vërejtur shkelje e ligjit. Shkeljet e bëra në pozicione dhe autorizime zyrtare, të cilat i dhanë kandidatëve të caktuar një pozitë dhe përparësi më të favorshme gjatë aplikimit. Në Vendim thuhet:

Rishikimi i të gjithë procedurës, nga pranimi i dokumenteve të aplikantëve për pozicionin deri te arkivimi dhe përzgjedhja e tyre, si dhe përcaktimi i përgjegjësisë për moszbatimin e procedurave dhe procedurat për aplikimet dhe përzgjedhjen administrative të kandidatëve.

Rasti i fundit⁸ në të cilën u përcaktua shkelje në fushën e "Funksioneve të tjera të papërmendura të qeverisë qendrore dhe vendore", i referohet zgjedhjes

së kryetarit të një bordi në ndërmarrje shtetërore. Kandidati i përzgjedhur nuk i ka plotësuar kërkesat për pozitën, ndërsa janë të përshkruara në Ligjin për shoqëritë tregtare. Pas mbarimit të arsimit të lartë (kërkohet në shpallje), kandidati ka pasur 2 vjet përvojë pune, me çka nuk i ka plotësuar kushtet për anëtar bordi. Sipas ligjit, tre vjet përvojë pune me arsim të lartë kërkohet për një anëtar të bordit dhe pesë vjet për ushtrimin e funksionit të kryetarit. Në këtë rast, KSHPK -ja, pas konstatimit të shkeljes, paraqiti iniciativë deri te Kryeministri i Qeverisë dhe Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut për të përcaktuar përgjegjësinë e personave zyrtarëve që mundësuan zgjedhjen e një personi që nuk i plotëson kërkesat e përcaktuara me ligj.

Vendimi i katërt⁹ i referohet një rasti në fushën e "Aktiviteteve Ekonomike", parregullsi janë identifikuar gjatë procedurës së punësimit në Ndërmarrjen Publike për Infrastrukturën Hekurudhore, Hekurudhat e Maqedonisë. Procedura e punësimit bazohet në shpallje publike për punësimin e 25 personave në vendin e punës- asistentë teknikë. Gjatë shqyrtimit të dokumentacionit të plotë, KSHPK konstatoi parregullsi në procedurë, shpallja është publikuar një ditë para zgjedhjeve për president të shtetit dhe kryetarë të komunave në disa komuna. Procedura u pezullua, por komisioni ndërmori procedurën dhe përpiloi listë rangimi e cila iu paraqit drejtorit. Të drejtën e tij diskrecione e ka përdorur edhe drejtori i cili bëri zgjedhjen në disa pozicione për periudhë të caktuar kohe, duke lidhur kontrata me zbatim të prolonguar. Shkelja është kryer në Kodin Zgjedhor, i cili përcaktoi

⁶ Vendimi është në dispozicion në: <https://old.dksk.mk/fileadmin/user_upload/2020/odluki/2020-1549-4.pdf>

⁷ Vendimi është në dispozicion në: <https://old.dksk.mk/fileadmin/user_upload/2020/odluki/2020-1519-12.pdf>

⁸ Vendimi është në dispozicion në: <https://old.dksk.mk/fileadmin/user_upload/2020/odluki/2020-3678-1.pdf>

⁹ Vendimi është në dispozicion në: <https://old.dksk.mk/fileadmin/user_upload/2020/odluki/2020-211-4.pdf>

gjorbë për kundërvajtje. Vendimi i KSHPK -së është të iniciojë procedurë për përcaktimin e përgjegjësisë së ish -drejtorit (gjatë marrjes së vendimit) të NP Hekurudhat e Maqedonisë për shkelje të Kodit Zgjedhor gjatë inicimit të procedurës për punësim.

Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit është organi parandalues dhe funksioni kryesor i tij është të zbulojë shkelje të ligjit, nëse konstaton, në përputhje me Ligjin për parandalimin e

korrupsionit dhe konfliktit të interesit, duhet të iniciojë procedurë. Në kuadër të kompetencave të KSHPK -së, kur konstatohet shkelje, u jepet vërejtje publike personave që janë zgjedhur në zgjedhje të drejtpërdrejta ose një procedurë kundërvajtjeje me gjorbë kundërvajtëse. Më shpesh, Komisioni udhëzon vetë institucionin që të kryejë procedurë të brendshme për përcaktimin e përgjegjësisë, anulimin e procedurës, aty ku ka ndodhur një kundërvajtje.

Përfundime dhe rekomandime

Punësimi në sektorin publik është detektuar si një nga fushat më të cenueshme të korrupsionit dhe është një nga fushat horizontale në luftën kundër korrupsionit dhe konfliktit të interesit në Strategjinë Kombëtare. Megjithatë, një pjesë e vogël e vendimeve të marra në fushën e punësimit u iniciuan nga Komisioni.

Nëse punësimi është fushë kyçe në luftën kundër korrupsionit, Komisionit do t'i duhet t'i japë prioritet rasteve me iniciativën e tij, gjatë çka do të duhet të bëjë edhe lidhjen me fushat vertikale (ku është më e cenueshme nga shkeljet e ligjit).

Marrja e vendimeve ku konfirmohet shkelja e ligjit është hap pozitiv, rekomandimet e dhëna në vendimin duhet të ndiqen deri në procedimin e tyre nga institucionet e tjera përgjegjëse për procedurën.

Kohëzgjatja e procedurës është e gjatë, mund të rezultojë në ndryshim të situatës faktike pas disa muajsh nga paraqitja e iniciativës. Komisioni duhet të gjejë sistem për kryerjen më efikase dhe efektive të procedurave dhe vendimmarrje më të shpejtë.

